

VÁCZI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

Előfizetési ára: Egész évre 12 kor.,
félévre 6 kor., negyedévre 3 kor.

Egyes szám ára 24 fillér.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

KONCZ JÓZSEF.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székessygház-tér 7. szám.

Megjelenik minden csütörtökön.

Nyilt-tér sora 60 fillér.

Hirdetések árszabály szerint.

Magánügy-e a vallás?

2. A családok és államok alapja.

Ha a vándor madár költözködés közben a Szahara sivatagján átrepülve, ott a homok tengerben egy magot ejt el fáradt csőréből, úgy ez a mag, ha ugyan el nem vész, megkezdí csenevész életét, s kidugja sápadtfejét a föld alól. Növekedik, nő folytonosan, táplálva a bő harmattól s már-már az ég felé kezdi bontogatni koronáját, midőn a Számum megelégetve a bitortást, egyszerre csak derékon kapja, s gyökerestül kicsavarja. Kicsavarhatta, hiszen semmi sem támogatta, erősítette, — egyedül volt! Ez az ember élete is.

Ha magányosan élne valahol a vadon erdőben, vagy a megmászhatatlan bérceken, vagy a végnélküli forró sivatagokban, bizonyára nem sok kellene ahhoz, hogy ezt a magányos, egyedül álló lényt kiirtsuk a föld színéről. Ezért már az ösztön is sugalta és vezette az embereket arra, hogy egyesüljenek, társaságban éljenek, hogy egymást segítve, oltalmazva törjenek a cél felé. Azért élünk mi emberek társaságban.

Mikor a férfi és nő egymással szövetségre lépnek, házasságot kötnek, ez már társaság; kicsi kis társaság, mely azonban, ha az Isten is úgy akarja, évről-évre nő, nagyobbodik. A lakóház, hol előbb csak ketten voltak, lassan egészen benépesedik. Így származik a család. A családok ismét egyesülnek, s ezek egyesüléséből jön létre az állam. Már most az a kérdés, lehet-e ez az állam vallástalan, vagy pedig vallásosnak kell lennie, — vagy más szóval: magánügy-e a vallás?

Mi az állam? Több családnak az egyesülése! Mi a család? Több embernek az egyesülése! Ha tehát az egyes embereknek vallásosnak kell lenniök, úgy

szükségképen az emberek szövetségének a családoknak — és így az államnak is. Mert ha az egyeseknek vallásosnak kell lenniök, úgy bizonyára az egyesek összegének is annak kell lennie; s amilyen tulajdonsággal bírnak az egyesek, melyekből a többség alakul, ugyanolyanul kell bírnia szükségképen a többségnek is. Oly igazság ez, mely bizonyításra nem szorul! Ha ugyanis igaz az, (az ellenkezőt bizonyítsák, ha tudják) hogy a négyet el lehet osztani négygyel, úgy bizonyára lehet a százat is, mert a száz nem egyéb, mint sok négy együttvéve. S ha több keserű folyadékot öntök egybe úgy, hogy abból most egy keverék lesz, akkor annak a keveréknek szükségképen keserűnek kell lennie. Mert ki bizonyítja be, hogy a százat nem lehet osztani négygyel s ki állítja, hogy a keserű folyadékok keveréke édes lesz... s épen így, ki meri azt mondani, hogy az állam lehet vallástalan, ha tagjainak vallásosnak kell lenniök? Az állam tehát vallástalan nem lehet, ha tagjainak vallásosnak kell lenniök, vagy más szóval: a vallás magánügy ez esetben nem lehet!

Mi az ember? Teremtény, aki függ Teremtőjétől! Ezideig ugyanis még nem lehetett hallani, hogy valamelyik mechanikus műhelyből, vagy valamelyik kémikus laboratóriumából egy eleven ember került volna ki a nagy világba. Hiszen még az aranycsinálásban sem értek el az emberek arra a bizonyos Archimedesi pontra, — akkor hát miként állíthatják, hogy az ember is amolyan közönséges, természetes „következménye a természetnek“, melynek biztosan be kell következnie, ha előfeltételei meg vannak. Hej de sok százezer ember nem imádkoznék akkor az Istenhez ezért a termé-

zetes következményért — a házasság virágáért — a gyermekért! Pedig sokan nemcsak imádkoznak, hanem vagyont is feláldoznák szívesen, ha az Isten meglátogatná őket egy ilyen eleven, kis kapálódzó emberrel. És az az ember nem jelenik meg, mert nem *teremt* a — Teremtő. Nem teremt, mert nem akarja.

De mi az ember? Szolga, kinek kötelességei vannak Urával, Istenével szemben. Alattvaló, kinek királya az ég és föld Alkotója: az Isten, kinek akaratát, törvényeit teljesíteni legszentebb kötelessége. Ebből a viszonyból folyik, hogy minden embernek tisztelnie, imádnia kell az Istent, ki őt az életre hívta. Az ember teremtény, ki imádással tartozik Teremtőjének; az ember alattvaló, kinek hódolattal és hűséggel kell ragaszkodnia Istenéhez; az ember szolga, kinek kötelességei vannak Urával szemben. És ezt az imádást, ezt a hódolatot, ezeket a kötelességeket szabja meg a vallás. Kell-e tehát vallásosnak lenni minden embernek? Kétségkívül! A vallás az a kötelék, mely az embert, ezt a folyton vágyódó, elégedetlenkedő, befejezetlen lényt egyrésztől odafűzi forrásához, létokához az Istenhez, másrésztől pedig vonzza, viszi, húzza céljához, amely megint csak az Isten.

Vallás nélkül olyan volna az ember, mint az a meteorkő, mely lepattant valamelyik üstökösről, s most meghatározatlan pályán bolyong a világűrben, míg hamuvá nem ég, vagy le nem pottyan a földre. Ha el tudjuk képzelni a gyermeket azok nélkül a szentelt szálak nélkül, melyek őt oly szorosan fűzik az édes anya kebelére, ha el tudjuk képzelni a virágot napsugár nélkül, mely maga felé húzza annak szirmait, s festi azt oly pompásra, hogy az ember megáll mel-

Sirolin

Emeli az étvágyat és a testsúlyt, megszünteti a köhögést, váladékot, éjjeli izzadást.

Tüdőbetegségek, hurutok, számköhögés, skrofulozis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mint hogy értéktelen utánszert is kínálnak, kérjen minden esetben „Roche“ eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc).

„Roche“

Kapható orvosai rendelésre a gyógyszerárban. — Ára lívegenként 4.— korona.

lette csodálkozva: akkor lesz valamilyen fogalmunk a vallástalan emberről. A vallástalan ember szárnyaszegett madár, s bolyong az életben, mint az árbóczát s vitorláit vesztett hajó kint a sik tengeren. Úgy össze van ugyanis nőve az emberrel a vallás, mint a kiseddel az anyai szeretet; oly életfeltételünk a vallás, mint a virágnak a nap melengető, éltető sugara s oly szükséges célunk elérésére, mint a madárnak szárnya, a hajónak árbóca és vitorlája. Vallás nélkül az ember erkölcsileg elsenyved, elpusztul.

Örökké igaz marad, hogy az Isten fogalmának eltűntével az emberi lélekre az éj homálya borul, s hogy ezen állapotban eszeveszetten a bűnt erénynek, a gonosztettet törvényes cselekedetnek tekintik. Amint azt a mindennapi életben is tapasztalhatjuk. Vallásosnak és erényesnek lenni teljesen egyet jelent. Csak a vallásos ember erényes a szó igazi értelmében. S valjon kell-e minden embernek *erényesnek* lenni? Nagyon természetes! Tehát minden embernek vallásosnak kell lennie, mert az erények édes anyja a vallás. Vagy lehet-e oly emberekkel boldogulni, kik megvetik az erényt, kik különbséget jó és rossz, szép és rút, jogos és jogtalan között nem ismernek? Mire valók az ilyen emberek? Önmaguknak gyötrelmére, másoknak terhére, az Istennek szégyenére. A vallástalan ember csak az ördögnek való, mivel minden, ami esztelen, sötét, határozatlan, legméltóbb az ördöghez. S van-e nagyobb oktalanság, mint a vallástalanság? Van-e sötétebb tudatlanság, ijesztőbb céltalanság, mint a vallástalanság? A vallás az az ösvény, melyet az Isten töretett számunkra, hogy a világ óriási rengetegében egyenesen és biztosan haladhassunk célunk felé. S ezt most megvessük? Pedig a vallástalan úgy tesz, mint aki a napot akarja megközelíteni és köveket kötöz a lábára? Hol itt a józanság? Minden egyes embernek tehát vallásosnak kell lennie: férfiaknak, nőknek, gyermeknek, ifjúknak és agnak egyaránt.

Ily férfiaktól és nőktől származhatik-e most már vallástalan család? A férfiak vallásosnak kell lennie; a nőknek vallásosnak kell lennie — a kötelék, mely őket összefűzi, vallási kötelék: szentség, a cél, amelyért egyesülnek, vallásos: tehát a családnak is vallásosnak kell lennie. Mert ne gondoljuk, hogy a házasság közönséges szövetség, melynek alapja a haszon, a külső szépség és a hagyományos tisztelet, mely ha véget ér, felbomlik a házasság is. Hiába kiabálják ezt tele torokkal a próba házasság és a szabad szerelem hirdetői! Hogyan rá csafolnak ők maguk fennen hirdetett elvükre az életben! Hiszen lépten-nyomon tapasztaljuk, hogy az a bizonyos szabad-

ság mennyire hiányzik. Leköti az egyiket, kiből még nem halt ki egészen a jobb érzés, a családi élet benső melege, — a másikat meghatja a gyermekek szeretete, ragaszkodása s a harmadikat, ha ki akarna ugrani a hámból, bizony nem egyszer a másik élettárs erélyes közbelépése. Szombat estén hogy mennek haza a szabadság lelkes védői hallgatagon, mintha megnémultak volna, meg se mukannak, mert ha valamelyik megmukkan, — biztosan abban a perczen valami csattan is.

Az igaz, hogy ezek az okok nem rózsaláncból fonják a házasság kötelékét, még csak nem is kóczból, hanem valóságos aczelláncból. De hiszen a házasságnak nem is ezek a megalapítói, hanem a szeretet. Nem tisztán érzi a szeretet, nem is tisztán szellemi, hanem a kettő együttvéve. Oly szeretet, mely az emberi szívből fakad, de az Isten ápoló kezének gondozása mellett. Oly szeretet, melyet nem lehet erőszakolni, hanem amelyik önként támad a megnyílt szívből, mikor is a két egymást szerető szív magától nyílik meg, mint a virág kelyhe hajnalhasadtakor a nap sugarának érintésére. Az ilyen szeretet aztán valóságos vallásgyakorlat. Azért nem csoda, hogy még a pogányok is vallásos szertartással szentelték meg a családalapító szeretetet. „Hivatkozunk a *hajdankor emlekeire* — mozdotta egy ízben XIII. Leó Pápa — s ama népek szokásaira és intézményeire, melyek a műveltség magasabb fokára jutottak, s a jog és méltanyosság kiválóbb ismerete által kitűntek, mindezek a házasságot szent és vallásos intézménynek tartották. — Ez az oka, hogy vallási szertartás, a főpapok jóváhagyása, s papi szolgálat nélkül nem tartották menyegzőiket“.

Nálunk katolikusoknál pedig a házasság egyike a hét szentségnek, tehát szorosán vallási kötelék, mely nem csak nem ad jogot a házasságoknak arra, hogy vallástalanok legyenek, hanem még nagyobb vallásosságot követel tőlük. Eddig [mindegyiküknek csak saját lelke-üdve feküdt a szívében, most egymásról és gyermekeik lelki üdvéről is kell gondoskodniok. Ez a házasság célja. Nevelni gyermekeket, akik ép úgy gyermekei lesznek az Istennek, mint maguk a szülők; akiknek ép úgy az Isten lesz a céljuk, mint maguknak a szülőknek, akiknek tehát ép oly vallásosoknak kell lenniök, mint maguknak a szülőknek; Lehet-e az ilyen intézmény, melynek tagjai vallásosak, kötelékei vallásosak, célja vallásos, maga vallástalan? Lehet-e a család vallástalan? Nem sohasem! Ahonnét kizárták a vallást, ott ugyan szülői szeretetről, gyermeki tiszteletéről és engedelmisségről beszélni sem lehet. Hej de akaratlanul is bizonyítják ennek igazságát azok, kik elhozzák gyermekeiket a

hitoktatókhöz, mint az gyakran megtörténik nálunk is, hogy beszéljünk a lelkére, hogy tanítsuk a szülők iránt egy kis tiszteletre, *mert ők már nem bírnak velők!*

Ha tehát a családnak alapja a vallás, akkor a családnak vallásosnak kell lennie, hogy az alap fenmaradjon, romba ne düljön és így magával ne rántsa magának a családnak létezését, annak a családnak, mely egyuttal az állam alapjának is egy kicsi kis részét alkotja. Mert mi is az állam! — Az állam semmi egyéb, mint több család összesége, melyek azért egyesültek, hogy mindazt, amire az életben szükségük van, könnyebben megszerezhessék maguknak. Ha tehát az állam sok családnak az összesége, úgy neki is vallásosnak kell lennie, mint a családoknak. Mert ha a családnak alapja a vallás, úgy alapja az államnak is, — s ha alapja, úgy nélküle meg nem állhat. Avagy talán az államnak lenne egyedül az a kiváltsága, hogy alap nélkül is fennállhat? Csak ámitsák magukat azok, kik ilyenről álmodnak. S amilyen az alap, olyan az épület. Ha az alap roskatag, ha porladozó, úgy az épület sem tart sokáig — repedezik, inog, rombadől, — míg ha szilárd, kemény, törhetetlen a talaj, amelyen felépül, úgy állni fog sokáig-örökké! Róma is, míg a Pontifex maximus szavatörvényerővel bírt, míg a Vesta szűzek örök lángja ki nem aludt, s míg a flamek élesztették az isteneknek szánt áldozatok alatt a tüzet — addig hatalmas volt, addig szilárdul állott, mikor azonban a flamingó és colibri nyelvekből készült pástétomra több gondot fordítottak, mint az istentiszteletre, mikor a házi oltárokról a lomtárba kerültek az ősök szobrai és képei, a nagy birodalom roppant egyet és romba dől.

Ez a történet tanúsága. — Így járt minden állam, s ez lesz a sorsa a jövőben is annak, amely maga alól kirugja a legszilárdabb alapot: a vallást. Józan embernek lehet-e tartani azt, ki családot akar alapítani — s a vallást, a házasság élet alapját ki akarja kűszöbölni? Virágzó államról, boldog országról megtalálható lehet álmodozni vallás nélkül? Franciaország már érzi a szelét annak a viharnek, mely közeledik, mely megfogja rázni, tetőtől talpig, ha ugyan nem fenekestől felforgatni — s vannak, akadnak emberek — kik a példát utánózni akarják, s szeretnék kikűszöbölni a vallást az életből, hogy aztán kényök-kedvők szerint intézhessék dolgaikat. A németek zseniális császára 'ma hangadó egész Európában, és soha egyetlen egy alkalmat sem mulaszt el, hogy nyiltan ne hirdesse ezt a megdönthetetlen igazságot: a vallás nem lehet sohasem magán ügy, nem pedig azért, mert a *vallás az egyedüli biztos alapja az államoknak.* Dr. Wimmeth Béla.

Az Országos Kath. Tanügyi Tanács ülése.

Az Országos Kath. Tanügyi Tanács f. évi május hó 14-én ülést tartott, melynek tárgysorozata országos jelentőségű alkotásokról és reformokról szólt. — Elnök megnyitván az ülést, lelkes szavakban emlékezett meg lovag Ember Károly képző igazgató-tanárs 25 éves működéséről és lankadatlan munkásságáról, melylyel, úgy mond, e jelen pillanatban nem óhajt foglalkozni, hanem egy bizottság kiküldését kéri, mely czéltudatos programot készít s annak alapján lenne az ünnepély országossá emelve. Ezen határozat lelkes visszhangra talált. Az országos kath. szövetség f. évi szeptember hó 13., 14. és 15-ik napján, a városligeti Iparcsarnokban, tartja meg ülést, mely időben a Kath. Tanügyi Tanács is tart ülést, és lovag ember Károly a magasabb paedagógia és a néphez intézendő tanügyi tételről tart előadást. A nagymélt. püspöki kar, a történelmi szemléltető képekre vonatkozó Tanügyi Tanács felterjesztést magáévé tette s azok keresztülvitelére és szétosztására a magas kormány kéretett fel. Elnök a „Népoktatás az iskolán kívül” című előadásában leginkább a mai társadalomban lábra kelt feminista gondolkozásról értekezett, melynek káros voltát lelkének egész hevével és magas szárnyalású szép példákkal bizonyította be. A mindenkit érdeklő előadás a „Népevelők” lapjában olvasható. A tanítóképző intézetek reformjáról *Guzsvénitz* Vilmos képezdei igazgató tartott eszmecsere-t, melynek kiemelkedő része a tanítók magasabb képezéséről szólt. A Tanács kitüntetett helyesléssel fejezte ki köszönetét az egészséges és szükséges eszméért. A Magyarországi Kath. Tanítók országos évi közgyűlését vidéken óhajtja megtartani a Tanács, úgyszintén a Kath. Tanügyi Tanács ülést is, mert ezzel módot óhajt nyújtani a tanítók sikeresebb érintkezésére. A kath. egyházi és iskolai javak egységes biztosításáról lovag Ember Károly, az iskolaegyesület ügyvezető igazgatója lelkes szavakban tartott értekezést. Ezen beszűzre kiható s a szegény kath. ifjúság nevelésére irányuló intézmény egyhangúlag elfogadott és pedig akként, hogy az egyházmegyék és esperesi kerületek szerint szerveztetnék; úgy az egyházmegye, valamint a kerületek élére ügyvezetők lennének kinevezve. A Tanács pártolás végett a nagymélt. püspöki kar elé terjeszti a javaslatot. Ezen pontokon kívül sok fontos ügy intéztetett el, melyek letárgyalása után elnök azon óhajással zárta be az ülést, vajha megvalósulnának a mai napon hozott határozatok. *Vörös Ferencz.*

Kettős jubileumi ünnep a fővárosban.

Vaszary Kolos biboros hercegprimás fővédnöksége alatt a fővárosi férfi és női Mária-kongregációk a többi fővárosi katolikus egyesületekkel szövetkezve 1908. évi május hó 31-én nagyobb szabású ünnepséget tartanak 1. a lourdesi szent Szűz megjelenésének és 2. X. Pius Őszentsége pappá szenteltetésének ötvenedik évfordulója alkalmával. A rendező bizottság a következőket ajánlja az ünnepségen résztvevők figyelmébe: 1. A Szentséges Atya teljes búcsút engedélyez mindazoknak, akik az ünnepség alkalmával a szentségekhez járulnak és az egyház fejének szándékára imádkoznak. Evégből kérjük az egyesületeket, hogy május 28-án, Áldozócsütörtökön, testületileg járuljanak a szentségekhez. (Ugyanis 31-ikét az ünnepség egyéb részei foglalják le.) 2. Akik az ünnepsé-

gen résztvesznek. Őszentsége túlláradó jóságából pápai áldásban is részesülnek. 3. Az ünnepség alkalmára Őszentségétől megáldott érmekeket szereztünk, amelynek egyik oldalán a lourdesi szent Szűz, a másik oldalán X. Pius képe látható; hasonló levelezőlapot is készítettünk. Ezek az ünnepet megelőzőleg vagy az ünnepség alkalmával megszerezhetőek önként felajánlott szeretet-adomány fejében (pld. 10 fill.) az egyesületek megbízottainál. A begyűlt összeget péterfilléreként a Szentséges Atyának ajánljuk fel és a „Mária-Kongregáció” lapban nyugtázzuk. 4. Vidékieket szívesen látunk, de az elszállásolásukról nem gondoskodhatunk. 5. A jubileumi ünnepséggel összefüggő minden levél és küldemény „Mária-Kongregáció” Budapest, VIII. ker., Mária-u. 25. czímen küldendő.

X. Pius Szentséges Atyánk ünneplésére vonatkozólag a következőket jelenti a rendezőbizottság: Május 31-én d. e. 11 órakor a Kath. Kőr IV., Molnár-u. 11.) disztermében (és szükség esetén ugyanakkor párhuzamosan az angol-kisasszonyok udvarán) *Radnai* Farkas besztercebányai megyés püspök öméltsága és gróf *Zichy* Nándor őnagym. elnöke alatt diszleodást tartunk a következő sorrendben: 1. Örömdal Thielentől. Előadják a növ. papok, premonstreiek, kegyesrendiek és egyetemi kongregáció egyesített énekara. Vezényli: *Meiszner* Imre. 2. Az elnök megnyitó beszéde. 3. A pápaság történeti szempontból különös vonatkozással hazánkra. *Szölgyémy* Ferencz, a Ferencz József-intézet kormányzója. 4. Ifjúsági szónoklat. Tartja *Feltser* Imre bh. 5. A pápaság hitelveink szempontjából. *P. Tomcsányi* Lajos S. J. 6. Elnöki bezáró beszéd. 7. Pápai és nemzeti himnusz... Közös ének. — Megjegyzés. 1. Az ünnepségen csak jegyekkel lehet résztvenni. 2. Jegyeket a kath. egyesületek megbízottainak révén (ingyen) szerezhethetünk és VIII., Mária-u. 25. alatt.

A Lourdesi Szent Szűz tiszteletére rendezendő ünnepség sorrendje: Május 31-én délután 3 órakor gyülekezés a belvárosi templom terén. Rövid ájtatosság után 4 órakor megindul a körmenet a Váci-, Nádor- és Zrinyi-utczákon a Szent-István bazilikába, hol a) szentbeszédet mond *sipeki Balás* Lajos rozsnói püspök úr öméltsága, b) lorettói letenye, c) Magnificat, Te Deum és szentséggel áldás. — Megjegyzés. 1. Az egyesületek zászlójukkal jelenjenek meg. 2. Egyesületeken kívül a hívek kerületek szerint saját zászlójuk körül csoportosulnak. 3. A meneten résztvenni óhajító egyesületek szíveskedjenek ezen szándékukat előre bejelenteni (VIII., Mária-u. 25.) 4. Akik az egyesületeken kívül óhajtanak résztvenni a körmeneten, azokat majd a rendezők fogják elhelyezni.

Jöjjetek, kath. hívek, jubiláljunk! Nyilatkoztassuk meg a kegyeletet és hálát, amit a lourdesi Szent Szűz és Szentséges Atyánk iránt táplálunk. Ötven éven át érezte a Lourdesban megnyilatkozó Szepplőtelen a föld kerekességével édesanyai jóságát; ötven éven át osztja Szentséges Atyánk felkent papi keze az áldást! Illő, hogy vigasztalás és áldás után sóvárgó lelkünk jubiláljon. Vészes felhők tornyosulnak hívő lelkünk országa fölé. De ime, ott tündöklük már ötven éven át a muló sötét felhők foszlányain vigaszunk, reményünk, boldogságunk tündér szépségű szívárványa: a lourdesi Szent Szűz, hirdelve, hogy nem leszen többé vizözön, általános pusztulás! Magasra tornyosulnak a romboló hullámok lelkünknek drága otthona ellen! De ime, az ötvenéves papban szilárdul áll a szikla, amelyen a pokol kapui nem vesznek erőt! Jertek tehát! szemléljük a vigasztaló szent szívárványt és támaszkodjunk a megdönthetetlen sziklára és jubiláljunk!

A rendezőbizottság.

HIREK.

= **Hírek a bérmautáról.** Lapunk mult számában említettük, hogy *Csáky* Károly Emanuel gróf váci megyés Főpásztor őnagyméltósága, *Jung* János felszentelt püspök úr segédkezésével, folyó hó 16-án kezdette meg bérmautját *Soroksáron*. Az apostolutódokat a nagy németajkú községben kitüntetett hódolattal fogadták. A hívők sokaságához a megyés Főpásztor őexcellentiája igen szép és hatásos szentbeszédet intézett. A bérmlás szentségének kiszolgáltatása után a Főpásztor a küldöttségeket fogadta, — majd pedig a délután folyamán visszament a fővárosba, hogy másnap ugyancsak a segédpüspök úr öméltságával egyetemben *Kispesten* oszsa ki a Szentlelek Úr Isten kegyelmét. Ezen szent ténykedésről lapunk egy másik hírrel számol be. — Ezentúl csak a segéd püspök úr folytatta a bérmautát, *Hanusz* Zoltán szertartó kíséretében. Igy 18-án bérmláltak *Vecsésen*, 19-én *Üllön*, 20-án *Monoron*, 21-én *Albertirsán*, hol mindenütt nagy ünnepségekkel fogadták a bérmlás kegyelmeit vivő apostolutódot. — 22-én bérmlás leszen *Pusztavacson*, 23-án *Czeglédberczelen*, míg 24-én *Czegléden*, 25-ikén és 26-ikán pedig *Kiskunfélegyházán*, amely két utóbbi helyen ismét résztvesz a bérmlás szentségének kiszolgáltatásában maga a megyés Főpásztor is.

= Andreánszky Gábor báró †.

Nagy, súlyos veszteség érte a vácz-székesegyházi autonómiai kerületet, s vele együtt az egész magyar katholicizmust. Mintegy két hónapig tartó kínos szenvedés után a holdogok hónapja költözött *Andreánszky* Gábor báró, a kerület világi képviselője, a katolikus hitelvek rendíthetetlen bajnoka és hitvallója, az egykori híres antiszemita politikus, a legegynesebb jellemű magyar ember, a mintaszerű családapa s a legjóságosabb szívű emberbarát. Halála nem jött váratlanul. Egészségi állapota már több mint egy éve megrokkant, két hónap óta pedig erős gyomor, sziv és tüdőbaji komplikációk állottak be. Ez is oltotta ki jószágos életét. Szüneteseit példás keresztényi türelemmel viselte. Betegségében kétszer is járult a szentségekhez. Sokszor mondotta, hogy nem fél a haláltól, csak szerető nejét s kiskorú gyermekeit sajnálja itt hagyni, akiket féltő gondnal neveltetett s akiket szeretett volna még tovább is gondozni és nevelni. Halála folyó hó 19-én következett be, életének 63-ik évében, Alsópetényben, családi birtokán, hová, halálát érezvén, a mult pénteken vitette magát. Beszentelése folyó hó 22-én délután 4 órakor leszen, ugyancsak Alsópetényben. Beszentelésén városunkból is számosan résztvesznek, mert mindenki szerette és bálványozta a nemcsak születésileg és névleg, hanem szívére és lelkére nézve is nemes férfit, az igazi magyar mág-nás tipikus személyesítőjét. Hült tetemeit a beszentelés után Pusztabodonyba szállítják, hogy az ottlevő családi sirboltba helyezték pihe-nőre. — Bánatos szívünk buzgó imája kíséri a nagy halottat utolsó útjára, melyben kérjük az irgalom Atyját, hogy adja meg lelkének földi küzdelmeiért az igazak égi koronáját. Emléke legyen áldott s nyugodjék békében!

Liptószentandrás *Andreánszky* Gábor, volt országgyűlési képviselő, 1848-ban Bécsben született, ahol atyja a magyar udvari kamara tanácsánál működött. A politikai életben korán kezdett szerepet játszani, de először 1883-ban tűnt föl a főrendiházban, az akkor napirenden levő vegyes házasság tárgyában

tartott beszédével, amelyben szociális okokból fejtegette a keresztények és zsidók közti házasság káros hatásait. 1884-ben, a tiszaezlári pör hatása alatt keletkezett antiszemita párt programjával jutott be a képviselőházba. Később a mérsékelt ellenzékhez csatlakozott és egyike lett Apponyi legodaadóbb hiveinek. Beszédeiben, melyeket szociális és gazdasági kérdésekben mondott, mindig sok szatira, találó elmésség volt. Bár egy időben a politika terén egészen szélső álláspontot foglalt el, személyes szeretetreméltóságával mégis sok jó barátot szerzett. 1891-ben nőül vette *Rudnay* Lenkét, Veres Pálné unokáját, akivel példásan boldog családi életet élt. Halálát hitvese, négy gyermeke, anyósa, *Rudnay* Józsefné, az Országos Nőképző-Egyesület alelnöke, testvére, *Andreánszky* István báró nyugalmazott államtitkár és előkelő rokonság gyászolja.

= Bérmlás Kispesztén. Május 17-ike kitörülhetetlen emlékü lesz Kispeszt jámbor hivei és valláskülönbség nélkül az összes polgárok előtt, akik e napon szerencsések lehettek körükben üdvözölni az egyházmegye anyagi jószágú atyját, gróf Csáky Károly megyés püspök Ónagyméltóságát, aki e napon Jung János Óméltósága segítségével 1042 hívót erősített meg a bérmlás szentségében. Kispeszt fennállása óta nem volt reá eset, hogy megyés püspököt látott volna, határtalan volt tehát az öröm, midőn Ónagyméltósága érkezésének híre elterjedt a főváros tőszomszédságában rohamosan fejlődő nagyközségben. — Hetek óta folyt tehát a lázas készülődés, hogy az illustris vendég jól érezhesse magát alattvalói körében. A község elüljárósága, az egyháztanács és a különböző testületek valláskülönbség nélkül szinte vetekedtek az előkészületek foganatosításában és türelmellen izgatottsággal mérlegelték az eshetőséget, hogy Ónagyméltósága esetleges gyöngékedése megfosztja a községet a püspöki magas látogatás boldog kegyétől. Végre felvirradt a várva várt nap, május 17-ike. A község apraja nagyja s az egész hivatalos világ már kora reggel talpon volt. — Ónagyméltósága külön villanyoson, amelyet a társaság forgalmi főnöke, Gábor Sándor személyesen vezetett, érkezett a községbe. A határnál a járás feje, Földváry Bertalan főbíró diszmagyarban fogadta s üdvözölte, majd egy fehérruhás leányka gyönyörű csokrot nyújtott a magas vendégnek, aki szíves s egy pillanat alatt mindenkit lebilincselő válasza után négyes fogatára ülve, banderialisták s hosszú koci sorsától kísérvé, harangzúgás közben folytatta útját a templom felé. — A hosszú s lobogó diszben pompázó állói uton, amerre a menet elvonult, sűrű tömegben állott a nép s áhitattal szemlélte az áldást osztó s mosolygó arcú apostoli utódot. — A fűteza torkolatánál gyönyörű s Ónagyméltósága czimerével és színeivel diszített diadalkapu s ugyancsak az ő színeit viselő rendezők s az iskolás gyermekek sűrű sorfala fogadták a magas vendéget. Ónagyméltósága egyenesen a plébániára hajtatott, ahonnan, felvevén, főpapi jelvényeit, pár percz múlva udvari papsága: Gossmann Ferencz oldalkanonok, Matzenauer Oszkár titkár kíséretében ünnepélyesen a templomba vonult, ahol Jung János felszentelt püspök úr Óméltóságával élén a kerületi és helyi papság hódolatteljes tisztelettel várakozott főpásztorára, majd az Oltárszentség imádása után a szószékre lépett és magasztos, szívet lelket meggyőző főpásztori szózatban magyarázta az isteni kegyelem s a szentségek szükségességét és erejét. Szentbeszéde után a főpásztor szentmisét mondott, majd a fáradság minden jele nélkül osztotta a bérmlás szentségét, mindaddig, míg csak a bérmlándók mind meg nem bérmláltak.

Ezután ünnepélyes menetben a plébániára vonult. Utközben sűrű tömegben álltak a hives s boldog volt, aki kezét megcsókolhatta. És a jószágos nagy úr nem zárkozott el a hódolat és a szeretet ezen nyilvánulásai elől, mindegyikhez volt egy-egy szép szava, avagy egy-egy jószágos mosolya.

A plébánián rövid pihenő után Ónagyméltósága a küldöttségeket fogadta. Bámulusos volt a főpásztor fáradságot nem ismerő kitaratása s az a mindenkit rabjává tevő kedvessége és szikrázó elméssége, amelylyel a szonokok szavaira ripoztirozott. Bájós és leirhatatlan volt az a kis epizód, amidőn a keresztény szocialisták küldöttsége fogadásánál egy iczinyke piczinyke kis leány megjelent az édes apjával s odatértelt a főpásztor elé s hangoztatta, hogy ő is ker. szocialista, mire a kegyelmes atyai jószággal keblére ölelte az ártatlan gyermeket.

A fogadás után a főpásztor résztvevő a tisztviselői körben tiszteletére adott ebédén, majd kis pihenő után pont öt órakor külön villanyoson a fővárosba távozott.

= Halálozás. *Lassú* József Piusz atya, a szolnoki fejenzrendi zárda tagja, helyettes házfőnök s a szolnoki m. kir. állami főgimnázium hittanára e hó 17-ikén, életének 61-ik, áldozópapságának 37-ik évében hosszas betegség után Szolnokon elhunyt. Temetése általános részvét mellett folyt le. — Mélységes fájdalommal tudatjuk lapunk nagyrabecsuült olvasóközönségével, hogy *Fialla* Igó Lajos jászkarajenői adminisztrátor, hosszas szenvedés után, életének 41-ik évében, folyó hó 20-án elhalálozott a budapesti vöröskereszt-kórházban. — Imádkozunk értük.

= Főúri bérmlás. *Csáky* Károly Emmanuel gróf megyés, Főpásztorunk Ónagyméltósága ma délután az angol kisasszonyok budapesti intézetének kápolnájában a bérmlás szentségében részesítette Batthyány Tivadar gróf két leányát, *Johanna* és *Lujza* grófnőket s hozzájuk tanulságos alkalmi beszédet intézett.

= Májusi szentbeszéd. Május szép Királynőjét az elmúlt hét folyamán szentbeszédekkel a következők dicsőítették a Hétkápolnánál: *Kokovay* István, *Kardos* Ágoston, *Schmidt* János, *Galcsek* György dr., *Koncz* József, *Wildmann* Béla dr. és *Iovag* Csósz Imre dr.

= Egyházművészeti előadás. *P. Velics* László jézustársasági atya, hírneves egyházi műtörténészünk a mai napon városunkban megjelenvén, a székesegyház kincstárában igen tudományos és tanulságos archeológiai és műtörténelmi előadást tartott az egybegyűlt központi és növendék-papságnak. Élvezetes előadásában a kehely stílusainak fejlődését és a zománc-művészet különféle ágait mutatta be figyelmes hallgatóságának képekben és valóságban. Szíves előadásáért *Galcsek* György dr. apátkanonok, papneveldei kormányzó mondott hálás köszönetet.

= Névünnep. Folyó hó 16-ikán, Nepomuki szent Jánoskor, több kedves névünnep volt városunkban. Ekkor tartotta nevenapját *Schmidt* János kanonok-plebános, iskolaszéki elnök, kit úgy a tantestület, mint az iskolaszék meleg óvációkban részesített. A névünnep reggelén misére mentek a felső templomba a kisváci iskolások, amely alatt *Dobó* Katinka és *Várnai* János tanítók kedves szóló énekeket adtak elő. Az iskolaszék és tantestület nevében *Nikitits* Sándor kir. tanácsos, az iskolaszék világi elnöke üdvözölte az ünnepeltet, mire az lelkes szavakban válaszolt. A névünnep előestéjén felkereste a szeretetnek örvendő kispépostot a kisváci kath. gazda-

kör dalárdája is, melynek a nevezett ünnepelt buzgó elnöke. — Ugyaneznap ünnepelte nevenapját a város feje, *Zádor* János dr. polgármester is, ki előtt a város tisztikara, több bizottsága és számos tisztelője tette hódolatát. — Szintén ekkor tartották névnapjukat *Molesiczky* János kanonok, pápai praelátus, *Máté* János cz. kanonok, *Demka* János ny. plebános, *Meiszner* János takaréki főpénztáros, *Tragor* János nagykereskedő és *Várnai* János tanító is.

= Szentségimádás a Hétkápolnánál. Folyó hó 22-ikén, pénteken szentségimádás leszen a Hétkápolnánál. A szentségkítettől még a reggeli órákban megtörténik s egész napon át lehet adoralni. A közös imaóra 1/25-től 1/26-ig tart. Ekkor lesz a szentbeszéd, majd pedig a litánia és szentségbetétel.

= Polgaristák tanulmányi kirándulásai. Folyó hó 16-án, szombaton délután a váci polgári leányiskolák I–II-ik osztályának növendékei, a kedves nővérek vezetése mellett, tanulmányi kirándulást rendeztek Budapestre s megtekintették az állatkertet; — ma pedig a III–IV. osztályos növendékek rándultak a fővárosba és a múzeumot látogatják meg. A növendékeket most is a kedves nővérek kalauzolják.

= Balás püspök körlevele. Sipeki *Balás* Lajos rozsnói püspök úr óméltósága ezidei IX. számú körlevelében közli az idei bérmláját, melyet június hó 8-ikán kezd meg és június hó 30-ikán fejez be; beszámol a Kath. Egyesületek Országos Szövetségének, a Népszövetségnek és a Kath. Sajtóegyesületnek egyházmegyei szervezéséről; felhívja a tanítónok figyelmét a Kassán tartandó gazdasági továbbképző tanfolyamra; — végül pedig személyzetekkel zárja be főpásztori levelét.

= Donovitz Vilmos lemondó levele. *Donovitz* Vilmos takarékpénztári főkönyvelő levelet intézett *Schwarz* Gusztáv dr.-hoz, mint a váci alsófokú ipariskolák felügyelő bizottságának elnökéhez, melyben megköszöni az elnöknek és felügyelő bizottságnak azon szeretetteljes, igazságos és kegyes jóindulatot, melyben őt a szakfelügyelő leiratával szemben részesítették. Tanítói állásában azonban nem marad meg, mert nem engedi férfiás önérzete, hogy továbbra is intrikáknak legyen kitéve. — A felügyelő bizottság sajnálattal vette tudomásul *Donovitz* Vilmos elhatározását, az elnök pedig meglehangú levélben köszönte meg 20 éves működése alatt szerzett érdemeit, kérve őt, hogy tapasztalataival és tanácsaival gyámolítsa a bizottságot ezentúl is.

= Gimnazisták tanulmányútja. Vasárnap indul el a váci fegimnázium V., VI. és VII. osztályának mintegy 50 növendéke, hogy tanulmányutat tegyen Sátorajutjhelyen, Kassán és főleg Mármaroszigeten. Az ifjakat tanáraik közül elkisérik, hogy őket kalauzolják s a fegyelemre felügyeljenek: *Agárdi* László, *Alter* Béla dr., *Kontraszty* Dezső, *Kövesi* Lajos és *Rády* József.

= Egyházmegyei hir. A nagybeteg *Szedoglavits* Ferencz mogyoródi plebános, pápai kamarás mellé a megyés Főpásztor Ónagyméltósága kisegítőül *Szomor* Béla nagykatái segédlelkészt rendelte.

= Hittanári vizsga. *Linka* Ferencz, a kecskeméti állami főreáliskola hittanára, az egyházmegyei vizsgáló bizottság előtt f. hó 19-én képesítő vizsgát tett, amint értesülünk, dicséretes eredménnyel.

= Adomány. *Ujhelyi* István prelatos kanonok a kath. elemi iskolások vizsgai jutalmazása céljára 40 K-t adományozott, mi-ért hálás köszönetet mond az Iskolaszék elnöksége.

= Az irgalmasrend új előjárói.

A magyarországi irgalmasrend Gasser Cassian Mária rendi generális elnöklete alatt folyó hó 17-én tartotta meg nagykáptalani ülését, melyen az egyes rendházak perjeleit is megválasztották. A váci rendház perjele *Murra Fülöp* marad, míg *Silhányi János*, ki a közel múltban a váci ház feje volt, a szatmári rendház főnökévé választották.

= Polgári iskolai oklevél.

Eipl Blandina irgalmas nővér, ki a helybeli polgári leányiskolában eddigelé mint helyettes tanított, a közeli napokban szerzett oklevelet, — dicséretes sikerrel állván ki a képesítő vizsgát az Angol-kisasszonyok budapesti képezdéjében.

= Harmadik gyógyszerár.

A jelek arra mutatnak, hogy városunkban nemsokára harmadik patika is lesz. Tudomásunk szerint a közelmúlt időben többen intéztek e célból kérvényt a belügyminiszterhez. A kérvényeket előzőleg a közegészségügyi bizottság s ennek jelentése után a városi közgyűlés fogja véleményezni, a döntés joga pedig a vármegye javaslata alapján a belügyminiszter körébe tartozik. Értesülésünk szerint eddig kérvényeztek: *Novomeszky Imre* Fehértemplomból, *Wehner Ede* Bpestről, *Csacsó Lajos* Bpestről és *Janitsáry Iván* Bpestről.

= Üdtülés.

Stéger István gyémántmises áldozópap, a koronás arany érdemkereszt tulajdonosa, czibakházai plebános, megrongált egészségének helyreállítása céljából néhány hétre rokonai kíséretében Abbiziába utazott.

= Kinevezések.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter a vezetése alatt álló minisztérium számvevőségének létszámába *Simon Géza* fizetés nélküli számtisztet a XI. fizetési osztályba fizetéses számtiszté, — a pénzügyminisztérium vezetésével megbízott miniszter-elők pedig *Perémi Miklós* váci adóosztét a topolyai adóhivatalhoz adóhivatali ellenőrré nevezte ki.

= A külsőtelki iskola ügyében

tegnap délután *Schmidt János* isksz. elnök lakásán értekezlet volt, mely a telekvétel, építési és főszerelési költségek kérdésével foglalkozott. Az iskola helye valószínűleg a *csipkési* vagy *gombási* szőlőkben lesz kijelölve. Építési terv eddigelé kettő érkezett be. A költségek körülbelül 20 ezer koronára rúgnak, melyek fődőzése felől a legközelebb tartandó isksz. gyűlés fog tárgyalni.

= Hálászavak és felülfizetések.

A főgimnáziumi ifjúság hangversenyének sikerét szíve: támogatásukkal előmozdították: báró *Andreánszky Gáborné*, ki drapériákat volt szíves kölcsönözni; *Ivánka Pálné*, ki nemcsak szőnyegeket kölcsönözött, hanem azok elrendezésében fáradságot nem ismerve buzgólkodott; a Kath. Legényegyesület a színpadot ingyen átengedte; *Boczkó Etelka* tanította be az ünnepélyen szereplő egyes zongoraszámoikat, *Wolkóber János* pedig a szólózenét előadó *Gurszky Rezsőt*. — A felülfizetők névsora a következő: *Gróf Csáky Károly*, *Jung János*, *Ujhelyi István*, báró *Andreánszky Gábor*, *Bárándy István*, dr. *Forgó Kálmán*, *Irgalmasrendház*, *Nemes Endre*, *Schwanfelder József*, dr. *Tragor Ignác*, *Tragor József* 10—10 K, *Ivánka Pál* 6 K, dr. *Virter Lajos*, *Jäger Gyula*, dr. *Vadas József*, *Zsacsó Rezső* 5—5 K, *Brenner Márton*, *Szamek Manó* 4—4 K, *Köller Arthurné*, ifj. *Ottó József*, *Zatocsil Antal* 3—3 K, *Rózsahegy Gyula*, dr. *Alter Béla*, *Arányi Béla*, *Bartos Géza*, *Benkő Sándor*, *Dercsényi Dezső*, *Góts J. Viktor*, *Haris Béla*, *Kopunecz József*, dr. *Matolcsy Sándor*, *lovag Rapcsák Imre* dr., *Wolkóber János* 2—2 K, dr. *Hörl Péter*, *Hochmayer Antal*, *Hoffmann Arnoldné*, Sz., V. 1—1 K.

= A váci evezősverseny díjai.

A magyar evezős egyesületek országos szövetsége nyomtatásban is kiadta már a július hó 12-én városunkban tartandó országos evezősverseny programját. A program szerint tíz verseny lesz, tíz különféle díjjal. A versenyszámok és díjak a következők: váci hölgyek díja, felső duna díj, jubileumi emlékverseny díj, szövetség díj, Komárom város díja, Pestvármegye díja, a váci székeskáptalan díja, Csáky Károly gróf váci megyés püspök díja, Vác város díja és a középiskolai tanulók versenye. — A verseny délután 4 órakor kezdődik. A versenypálya a Duna nagyobbik ágában lesz, 2000 méter hosszúságban.

= Gyászír.

Sztankovics László alsónémedii jegyzőnek 9 éves *Margitka* nevű leánya, ki városunkban a kedves nővérek elemi iskolájának III-ik osztályát járta, folyó hó 15-én, hosszas szenvedés után, édes szüleinek házában elhunyt. Temetése általános részvét mellett 16 án d. u. ment végbe. — Ny. b!

= A Legényegylet táncvizsgálma.

A váci r. kath. Legényegylet 1908. évi június hó 8-án, Pünkösöd hétfőjén, a Polgári Lövölde összes helyiségeiben, hangversenyyel és tréfás előadásokkal egybekötött zártkörű táncvizálgalmat rendez. Beléptidij személyenként 1 korona. Kezdeté délután 3 órakor. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak. — A hangverseny műsora a következő: 1. Dalegyveleg: „Fóti dal”, „Be van az én szűrőm ujjá kötve”. Előadja az egyleti dalárda. 2. Váratlan fordulat. Dialog. Előadja Káposzta Rózsika k. a. és Petrásovits Lajos e. t. 3. Nép-dalok: „Juhász legény”, „Mért nincs minden lánynak”, „Bordal”. Előadja az egyleti dalárda. 4. Április. Tréfás előadás. Előadja Mohaupt Mariska k. a., Tóth Ilonka k. a. és Káposzta István e. t. 5. Magyar dalok: „Kerekes András”, „Nincsen kedvem”, „Tegnap, csütörtökön este”, „Szőke kis lány”. Előadja az egyleti dalárda. — Hangverseny után tánc!

= A helybeli k. r. főgimnáziumban

az érettségi vizsgálat szóbeli része, amelyen a tankérületi kir. főigazgató, *Spitkó Lajos* kir. tanácsoson kívül, mint biztos, *Károly Irén* dr. nagyváradai prémontrei főgimnáziumi tanár is jelen lesz, — a jövő hónap 15., 16. és 17-ik napjain fog lefolyni.

= Népszövetségi szervezkedések.

Lőrinczi és *Zagyvaszántó* községekben (Nógrádm.) nagy lelkesedéssel alakították meg vasárnap a Népszövetséget. A központból *Moldoványi Gyula* dr. ügyvéd utazott fel, kit már a vonatnál az egész Lőrinczi község zászlódszettel üdvözölt. Előbb Lőrincziben tartották meg a gyűlést, azután lovas bandérium kíséretében átvonultak a szomszédos Zagyvaszántóra. A központi szónokon kívül *Tóth Béla* dr. plebános és *Klacsó Géza* káplán szónokoltak. A gyűlésen mindkét község apraja-nagyja részt vett s mindjárt 300 tag iratkozott be s a beiratkozás folyamatban van. Igazgatóul lőrinczi község érdemes plebánosát, *Tóth Béla* dr., igazgatóul *Decsy Béla* közjegyzőt, Zagyvaszántón pedig aligazgatóul *Bedross Béla* vasuti hivatalnokot választották meg. — *Kocséron* (Pestm.) vasárnap délután a templomtéren tartott népgyűlés keretében alakult meg a Népszövetség. A katolikus ügyért lelkesedő szinmagyar lakosok a külső tanyákról is besereglettek. A népgyűlést *Takáts Mihály* esperes nyitotta meg, lendületes szavakkal, majd *Haller József* központi kiküldött ismertette a Katolikus Népszövetséget. Utána még *Mihályi Jakab* István mondott buzdító beszédet. *Molnár Béla* kántortanító ajánlatára helyi igazgatóul megválasztották *Takáts Mihály* esperest. Csoportvezetők lettek: *Mihályi Jakab* István, *Nagy L. Ágoston*, *Rapi Pál*, *Lóczy Miklós*, *Utasi Károly*, *Király István*, *Mihályi Miklós*, *Molnár Béla* és *Ragó István*. A helyszínen beiratkozott és a tagdíjat lefizette 60 tag. A taggyűlés buzgón folyik s a kocsériakon nem fog mulni, hogy Szent István országa katolikus maradjon. — *Kiskunmajsán* (Pestm.) *Varga Mihály* pápai káplán, plebános elnöklete alatt a piac-téren folyt le a gyűlés. Az elnök bevezető szavai után *Haller István* főtitkár tartott hosszabb beszédet, amelyet az óriási közönség nagy tetszéssel fogadott. A Népszövetség kilátásai e szinmagyar és szinkatolikus nagyközönségben igen jók.

— **A múzeum gyarapodása.** Alig múlik el egy nap, hogy múzeumunk ne gazdagodnék a nagy közönség adományaival. A titkárság jelentése szerint újabban a következő adományok érkeztek: *Duray János* cím-táblája 1848-ból, ifj. *Duray János* adománya; 13 drb. váci értesítő 1820 körül, *Rappensberger Andor* adománya; 1 remekművű pisztoly *Zsabka Ferenc* adománya; I. Lipót ezüst érme *Molnár Máté* adománya. — Mindezekért az egyesület ezúton is köszönetét fejezi ki.

— **A munkásbiztosító és az orvosok.** A munkásbiztosító pénztár váci fiókja hosszas huza-vona után végre megegyezett a városunkban praxist üző összes orvosokkal. Folyó hó 13-án történt meg a szerződés aláírása, melynek értelmében az orvosok kötelezik magukat, hogy 1909. június végeig gyógykezelik a munkásbiztosító betegeit. A szerződés aláírásánál *Váró Károly* ügyvivő igazgató, *Miltényi Aurél* alelnök és *Vadas József* dr. pénztári főorvos szerepeltek. A munkásbiztosító igazgatósága megerősítés végett a szerződést az országos pénztárhoz küldötte fel.

— **Óvás!** Ugy egyesek, lelkesek és világiak, mint intézetek és zárlak részéről újabban mind gyakrabban történnek felszólamlások, hogy egyes átutazók a Szent-István-Társulat czégére alatt a közönségnek nemcsak bizalmával élnek vissza, hanem előlegeket szedve föl, anyagilag is megkárosítják. A Szent-István-Társulat igazgatósága már több ízben figyelmeztette a t. közönséget, hogy őrizkedjék a szélhámos utazóktól, akik a Szent-István-Társulat vagy Szent-István czég és ehhez hasonló hangzású nevek alatt élnek vissza megrendelői jóhiszeműségével. A Szent-István-Társulat utazói igazolvánnyal bírnak és sem a megrendelés összegét, sem pedig előleget el nem fogadnak, mert erre nincsenek feljogosítva. Kérünk azért mindenkit, hogy utazók jelentkezésénél elsősorban az igazolványt kérjék elő s ha ezt nem bírja felmutatni, vagy a megrendelésre előleget kér vagy hajlandó felvenni, akkor tessék az illetőt, mint szélhámost, a hatóságnak átadni. — *Erdősi Károly*, a Szent-István-Társulat igazgatója.

— **Betöréses lopás.** Vasárnap virradóra *Korpás Géza* alsóvárosi fűszerkereskedő feltörve találta üzletét. Az ismeretlen tettesek az udvar felől jutottak a boltba. Elvittek mintegy 100 korona értékű rumot, fűszert és sajtot, a kézi pénztárból pedig mintegy 20 korona aprópénzt.

— **Felakasztotta magát.** Pénteken reggel a külső honvédszár laktanya padlásán egy gerendára felakasztva találták társai *Kutnyi András* közlegényt. *Kutnyi* az őszszel rukkolt be az egyik gömörmezei kis faluból. Tettének okául iszákosságot emlegetnek. Temetése egyházi szertartás nélkül folyt le.

— **Az alsónémedii kath. ifjúsági egyesület** folyó hó 17-én tartott majálisa fényesen sikerült. Eltekintve az erkölcsi siker-től, t. i. hogy a legkisebb rendezés sem történt, az anyagi eredmény is nagyon kielé-

gitó. Összes bevétel kettőszáz tiz korona (210 kor.) volt, amelyből levonva az (50 kor.) kiadást, tiszta bevétel marad 160 kor. Ezen összegnek ismét jó része tőkésített az egyesületnek idővel vásárlandó saját háza javára. — A bemutatott s 2 órán keresztül tartott szindarab mindvégig lekötötte a figyelmet, úgyszintén a tűzijáték is. A táncz 12 óráig este tartott, azután bizalmas társalgás éjfél utáni 2 óráig. Jelen volt a helyi intelligencia is.

— **Lipik fürdő** most májusi köntösében pompázik és messze földön híres parkja valóságos virágzó csoda. A lipiki ivókurák különösen krónikus gyomorbetegségeknél és rheumatikus emésztési zavaroknál kiváló gyógyhatásuaknak bizonyultak s mindig nagyobb számmal vonzanak fürdővendégeket. Már is a „Nemzet kincseszekerénykéjének” nevezik Lipiket. Baráti körökből értesülünk, hogy Lipik fürdő forgalma már most május hónapban meglepően nagy. Az ébredő természet elragadó szépségén kívül, annak a megértése is hozzájárul ehhez, hogy azon fürdővendégeknek, akiknek különös nyugalomra van szükségük, az előszezon a legalkalmasabb. A fürdőigazgatóság abban a helyzetben van, hogy az előszezonban a magasztalt lipiki konfortot mérsékelt áron szolgáltatathatja.

— **Jótekonyczélú előadás Tiszaföldváron.** A tiszaföldvári műkedvelő társaság a múlt vasárnap, 17-én este Tiszaföldváron a „Magyar Király” szálloda összes termeiben a helybeli róm. kath. népiskola építkezési alapja javára színelőadással egybekötött táncmulatságot rendezett. Szigligetinek „A Háromszéki Leányok” című énekes népszínművét adta elő a helybeli intelligencia fiatalága, melynek erkölcsi sikere, amely mindenkit meglepett, a szereplőknek a nemes cél iránt való fáradságot nem ismerő önfeláldozásának, fényes anyagi sikere pedig Tiszaföldvár közönsége nemesen érző szívének s gondolkodásának nyújtotta biztos zálogát, aki annak dacára, hogy nagy részben a reform. vallás hive, mégis a róm. kath. iskola javára tartott előadáson egyedül a nemes célt tekintve, mondhatni feltűnő nagy számban résztvevő. Sőt az előadás tervezőjében s rendezőjében is Kiss Dezső református tanítót üdvözölhetjük; nemkülönben a szereplők nagy része is a helybeli református intelligencia fiatal tagjaiból került ki. Elismerés illeti még az előadás minél fényesebb sikere körül való fáradozásáért Balga István róm. kath. kántortanítót is. — A tiszta jövedelem az 500 koronát túlhaladja.

— **A napi sajtó a Váci Könyvről.** A *Pesti Napló* április hó 11-iki számában a következő könyvbirolat olvassuk a Múzeum-egyesület könyvilletményéről: Váci Könyv. A Váci Múzeum-Egyesület e címmel adta ki az évkönyvét, dr. Tragor Ignác szerkesztésében. Az album formájú évkönyvnek igen érdekes a tartalma. Az első részben a Vácra vonatkozó történeti adatokat közli ügyes csoportosításban, a másik rész a szépirodalomnak van szentelve s számos régebbi és újabb író váci érdekű elbeszélése, verse, visszaemlékezése van benne. Ott van a szöveg között Petőfi „Anyám tyúkjá” című, Vácson írt költeményének kézirati hasonmása is. Több kép díszíti a szép könyvet, közte Canzi „Szüreti ünnep Vác vidékén” című festményének színes reprodukciója is. Az évkönyv ára 10 korona. A jövedelmet a közművelődést terjesztő Váci Múzeum-Egyesület gyarapítására fordítják. Ez az egyesület egyike a vidék legjelesebb kulturális intézményeinek.

— **Országos rózsaszál és pelargoniumkiállítás Budapesten.** Az Országos Magyar Kertészeti Egyesület által folyó évi június

hó 17—21-ig rendezendő rózsaszál és pelargoniumkiállítás iránt általános lévén az érdeklődés, több hazai iparos kérelmére elhatározta a rendező bizottság, hogy a kiállításban helyet biztosít a kertészeti iparnak is, amennyiben az a kiállítás keretében alkalmazható. Különösen díszcserepek, vázák, jardinierek, — hazai gyártású virágcserepek, balkon és ablakdíszítésekhez alkalmas edények, fából, fonóanyagból vagy vasból. Kerti bútorok. Kerttervek, amennyiben azok különösen a rózsaszál és pelargonium növények célszerű alkalmazását és fölhasználását a kertekben és parkokban célozzák. A kertipari cikkek közül első sorban a balkoni és ablakdíszítésekhez alkalmas edényekre helyez a bizottság súlyt.

Irodalom.

Borromeus. A lelkipásztoroknak nálunk mostmár egyetlen katolikus hitkönyvi folyóiratjuk a *Borromeus*, amelynek igen jó hasznát vehetik az igehirdetésben, mert alapos és korszerű szentbeszédet és oktatásokat közöl hónapról-hónapra megjelenő tartalmas füzetében. A mostani XXII. évfolyamban sok gyönyörű szemelvényt járul hozzá *Aranyházájú szent János* renekeinek ismertetéséhez. Körülbelül 900 oldalon 150 beszéd jelenik meg benne vasárnapokra, ünnepekre, nagybőjtökre, májusra, júniusra, Jézus szívéről, esketésre, temetésre s a legkülönfélébb alkalmakra. Előfizetési ára mindössze 8 korona. Ez a derék folyóirat azzal is nagy szolgálatot tett a katolikus ügynek, hogy kiadta *Szuszai* kitűnő *Apologetika* című munkáját, amelyet rendes előfizetőinek fizetve 250 korona, szép egész vászonkötésben 350 korona kedvezményes áron ad. Másoknak 1—1 koronával drágább, de még így is olcsó az igen értékes és szép kiállítású 420 oldalnyi könyv. Megrendelési cím: „Borromeus” szerk. — kiadója, Győr.

Kláver Sz. Péter, a néger apostola. Írta: *Höyer* Ferdianand S. J., fordította: *Jámbor* László S. J. 198 oldal. Kalocsa, 1908. Ára 1 K. Kapható a „Jézus Sz. Szive Hirnöké”-nek szerkesztőségében Kalocsán. — Nagyon találóan mondja az előszó, hogy a szentek élete a legjobb apológia. Szocialista mondás: egy a hitünk — a szeretet, egy a célunk — a legnagyobb boldogság elérése. A munkáskatekizmus ezen programja rég megvalósult az egyházban. Ezt bizonyítja egyebek közt Kláver Sz. Péter élete, ki a munkások igazi barátja volt, aki a munkások verejtékét és könnyeit saját kezével törölte le, aki a rabszolgáknak rabszolgája lett, lángelkű apostol volt, aki önfeláldozó szeretetével angyala volt a hívek ezreinek, aki erényeinek fölényével megjavított egy élvezetvágyó, hir-és pénzsovár népet, aki rendkívüli önmegtadadással csodálatra ragad. E történet hőse pedig erőt a vallásból merített. A vallás tehát, mely ily áldozatokra képesíti az embert, természetfeletti, isteni. Kláver Sz. Péter mondotta Rodriguez Alfonz életrajzáról: Boldogok, akik olvashatják, mert nagy lelki hasznuk lesz belőle. Ugyanezt mondhatjuk most az ő életrajzáról. Melegen ajánljuk.

Benedek Elek tankönyve. Apponyi miniszter megbízásából *Benedek Elek* tankönyvet írt az elemi iskolák V. VI. osztálya részére, melyben irodalmi hangon mondja el a *magyarnemzet történetét* és mintaképet szolgáltatja annak, miképen kell iskolásgyermekkel ezt a legszebb és legfontosabb tananyagot megismertetni és egyidejűleg kedveltetni is. A könyv a valóságos tankönyv minden kellékével rendelkezik, de emellett kimagasló irodalmi alkotás is, melyet csak akkor tudunk valódi

értéke szerint megbecsülni, ha annak meglepő hangú, színes előadását olvasva, magunk is *Benedek Elek* elbeszélésének fonalán merülünk bele a hazai történetbe. Igen helyes dolognak tartjuk, hogy ezuttal vérbeli íróember szentelte tollát a tankönyvírás eme ágzatának, amit *Benedek Elek*nek annál kevésbé kell röstelnie, mert tudvalévő, hogy Franciaországban volt miniszterek is foglalkoztak már elemi iskolai tankönyvek írásával. *Benedek Elek* elemi iskolai története terjedelmének csekélysége mellett is irodalmi eseményszámba megy és Apponyinak kitűnő gyakorlati érzékére vall, hogy ezt a könyvet nemzetiségi nyelveinkre: oláh, német, szerb és tót nyelvre is lefordíttatja és gondoskodik arról, hogy magyar oláh, magyar-német, magyar-szerb, magyar-tót nyelvű kiadások megjelenése által a nemzetiségi tanulók ilyen elfogulatlan szempontból megírt, szép nyelvvezető könyvből tanulhassák hazánk történetét. Ez a könyv nemcsak magyar hazánkat, hanem nyelvünket is meg fogja szeretetni a gyermekvilággal és így nemzeti és kulturális hivatást fog teljesíteni. — A könyvet az Athenaeum adta ki. Ára 80 fillér.

Szünóra. Ez alatt a cím alatt 10 különféle elbeszélést, leírást, képet, költeményt és levelet tesz közzé *Miokovich* Antal váci népi-iskolai tanító. Az apróságok mind megjelennek már lapunk hasábjain, de így csokorba fűzve igen jó benyomást tesznek az olvasóra s meg is szereznek neki néhány kellemes percet. *Miokovich* Antal eredeti humorú ember s tehetségének ezen kvalitása nem egy helyen csillan fel kicsiny füzetes munkájában, amelynek a terjedelme 48 oldal s Mayer Sándor nyomdájában izléses kiállításban jelent meg. A művecske 1 koronáért szerezhető meg a szerzőnél. — Ajánljuk.

Zászlónk. A kedves ifjúsági lapnak most jelent meg a májusi száma. Sok dicséretes helyett — melyre hat éves multja után úgy sem szorult rá — elmondjuk tartalmát. Az ifjúság lelkes barátja, *Prohászka Ottokár* dr. nyitja meg a cikkek sorát, „Elmékedések egy májusi sétán” című magvas gondolataival. *Radványi Kálmán* „Szent Ferencz a természetben” című verse követi ezt. Majd a szerkesztő *Izsóf Alajos* ismerteti *Prohászka* legújabb könyvét. A japán birkózásról, a djudó-ról *Kóhalmi József* ir tanulmányos, szép illusztrációkkal díszített cikket. *Kincs István* folytatja pompás ifjúsági regényét. *Közszeghy Mihály* dr. norvégiai uti emlékeket közöl. Sok apró tréfás vagy oktató cikkecske, fizikai dolgok, sakkrovat stb. van még a füzetben és — amit talán említenünk sem kell — pompásnál-pompásabb képek és illusztrációk. A pazar kiállítást egybevetve a nevelésesen csekély előfizetési árral, igazán csodálkozunk, ha minden jóra való katolikus diáknak asztalán ott nem volna a „Zászlónk”. Kicsinyek és nagyok egyaránt élvezhetik. Megrendelhető évi 2 koronáért a kiadóhivatalban: Budapest, VII. Damjanich-utca 50.

Szerkesztői üzenetek.

M. I. Hmv. Sajonnal vegyes köszönettel nyugtazzuk. Majd fordul még az idő kereké, nemde? Szép tisztelet.

W. B. dr. Ezer bocsánat az esetleg okozott kellemetlenségért. Azonban a jeles cikkek folytatásáért bizalommal esedezünk. — Üdv!

P. E. dr. A gyors és kimerítő h iradásért a leghálásabb köszönet és tisztelet!

Dunaparti. Talán bizony a Tárca-rovat folytatását előntötte és elsodorta a nagyon is megnövekedett ár?

A. A. Mikor tetszik már hazajönni? A kedves nagyapa akkorra kellemes perczeket helyeztet kilátásba. Legyen hát szerencsénk a minél előbbi viszontlátásra! — Addig is üdv!

HIRDETÉSEK.

KALOGÉN

BRÁZAY SÓBORSZESZ
FOGKRÉM és SZÁJVIZ ★

182/908.

Püspök-uradalmi tűzifa eladás.

A váci püspöki uradalom Verőcze mellett, az ú. n. „Gimpli“ erdővéd-lak előtt ideiglenes tűzifa raklárt állított fel.

A tűzifa árai méterölemben (2·2 méter magas rakásolásban):

keményhasáb: 32 korona 64 fillér,

puhahasáb: 28 korona 56 fillér,

kemény dorong: 28 korona 56 fillér,

selejtes fa (hasáb, dorong és bot vegyesen) 24 korona 48 fillér.

A vételár a váci püspöki uradalom központi pénztárába (Seminarium épület) a hét minden napján, — ünnep és vasárnap kivételével — befizethető, honnan is a fa kiadására utalvány adatik, minek ellenében a fa a jelzett faraktárból minden héten szerdán és szombaton elfuvarozható.

A váci püspöki uradalom

Jószágigazgatója.

SIRUP-PAGLIANO

a legjobb vértisztítószer. Feltalálója Girolamo Pagliano florenzi tanár, 1838 óta állítja elő. Sirup Girolamo Pagliano a legjobb és legbiztosabb hashajtószer, mely 1838 óta sok ezer családnál a legjobb eredménnyel használtatik. Orvosi rendeletre minden jobb gyógyszerárban kapható. Megszünteti a székrekedést és annak következményeit, mint vértorlódás a fejbe stb., előmozdítja az anyagcserét és vértisztítóan hat bőrkiütések, csúsz, közhvényrél stb. Megrendelések intézendők: Girolamo Pagliano tanár, Florenz (A. 71.) Via Pandolfini. Elismerő leveleket és prospektust ingyen és bérmentve küld a vezérképviselőség: Dr. F. Herzig, Wien, VII. (A. 71.) Mariahilferstrasse 48. Gyógyszertárak főlerakatként kedvező feltételek mellett kerestetnek.

Amatőr fényképezőknek

kifogástalan, alig használt gyönyörű gépet finom bőrtáskával és statívval feleáron 150 koronáért adok el.

Bogoss Béla

Tápé, Szeged mellett.

Egy jó házból való fiú
tanulónak
felvétetik

MAYER SÁNDOR
könyvnyomdájába.

Császárfürdő Budapesten.

Nyári és téli gyógyhely, a magyar irgalmasrend tulajdona. Elsőrangú kénes hévviszú gyógyfürdő; modern berendezésű gőzfürdő, kényelmes iszapfürdők, uszodák, török-, kő- és márványfürdők; hőlég-, szénsavas- és villamosviz-fürdők. Ivó-kúra.

200 kényelmes lakoszoba. Szolid kezelés. jutányos árak.

Prospektust ingyen és bérmentve küld

az

Igazgatóság.

Földbirtokos urak

szíves figyelmébe.

Van szerencsém a mélyen tisztelt uraságot értesíteni, hogy 32 év óta Váczon fennálló jóhírnevű kötélgyártó üzletemben

gabona-kéve kötelek

nagybani előállítását rendeztem be és minden igyekezetemet oda irányítom, hogy — miként az általam előállított többi áruimnak sikerült lehető legjobb hírnevet szereznem, úgy a gabona-kéve kötőimet is iparkodom a lehető legjobb minőségben, a legolcsóbb áron előállítani, hogy már az első évben alig kerülnek többre a zsúp-szalma értékénél.

Ezen kötelek azonban 5–6 éven át használhatók.

A mélyen tisztelt földbirtokos uraknak szíves támogatását tisztelettel kérem

Klapaty János

kötélgyártó,

Vác, Széchenyi utca 3. szám.

LIPIK

Szalavóniában
vasút-, posta- és
távirdaállomás.

Elsőrangú fürdőhely.

Egyetlen jódtartalmú alkalikus hév-
viz (64° C.) Európában. Páratlan
gyógyhatású a tápcsatorna és a vize-
leti utak összes hurutos megbete-
gedései, hűgysavas áttétel, kösz-
vény, csúsz és ischias, görvély, an-
golkór és az összes vérbetegségek
ellen.

Ivókúra.

Hévízes fürdők.

Vizgyógyintézet. Inhalatórium.

A fürdőhelyen 10 kiváló orvos működik.

Kivánatra prospektussal és bővebb értesítéssel szolgál

A fürdőigazgatóság.

Földesurak figyelmébe!

A „Debreczeni gazdasági üzemi Iroda“

Magyarország területén bárhol

igen jutányos feltételek mellett elvállal: gazdasági üzemtervek reális alapokra fektetett kidolgozását, gazdaságok berendezését, felügyeletét és ellenőrzését, számvitel berendezését és ennek rendszeres vezetését; becsléseket és leltározásokat; eljár mindennemű gazdasági ügyekben; elfogad megrendelést minden időben és minden korú és nemű prima pirostarka vasmegeyi tájfajta marha szállítására.

Megbízások egyes esetekre vagy éves alapon eszközölhetők.

Ajánlattal szolgál: **Kuczky Emil** v. urad. főtitisz gazdasági üzemi irodája

Debreczen, Garay-utca 15.

Eladó birtok.

Vasmegeye igen jó és regényes szép vidékén eladó teljes felszereléssel, őszi és tavaszi vetéssel,

1740 hold

kiváló jó birtok.

Áll: 700 hold szántó, 10 hold park és kert, 5 hold szőlő és gyümölcsös, 180 hold öntözésre berendezett prima primissima rét, 294 hold prima legelő és 500 hold erdő-ből.

Van 24 szobás úri lakás, úgy ez, mint a park, kert, majorudvarok, istállók, el vannak látva hegyi forrás vízvezetékekkel.

Van továbbá: fűrész-malom, tégl- és mészégető.

Igen dús vadászat: szarvas, őz, fácány; halászat: pisztráng.

Gazdasági épületek luxussal épített masszív alkotások.

Előnyös bank-teher van a birtokon.

Direkt vevőknek felvilágosítással szolgál:

Kuczky Emil

birtokos,

Debreczen, Egymalom-utca 3. szám.

A VACZI HENGERMALOM RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

lisztárai 50 kilogrammonként:

Buzaőrlemény: Asztali dara A B szám 17 K 40 fill. — Asztali dara C szám 17 K 20 fill. — Királyliszt 0 sz. 17 K 20 fill. — Lángliszt 1. sz. 17 K — fill. — Elsőrendű zsemlyeliszt 2. sz. 16 K 80 fill. — Zsemlyeliszt 3. sz. 16 K 60 fill. — Elsőrendű kenyérliszt 4. sz. 16 K 40 fill. — Középkenyérliszt 5. sz. 16 K 20 fill. — Kenyérliszt 6. sz. 15 K 80 fill. — Barnakenyérliszt 7. sz. 14 K 80 fill. 7¹/₂ sz. 13 K 50 fill. — 7³/₄ sz. 11 K 70 fill. — Takarmányliszt 8. sz. 07 K 74 fill. — Korpa finom F sz. 06 K 50 fill. — Korpa goromba G. sz. 06 K 50 fill. — Ocsu 07 K 50 fill. — Konkoly 0 K 00 fill. — Bakköny 00 K — fill. — Pelyva zsákja 0 K. 00 fill.

Védjegy: „Horgony“

**A Liniment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller**

pótlék

Egy régióknak bizonyult háziaszer, mely már sok év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult köszvénynél, osztnál és meghűléseknél, bedörzsöléskeppen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossá legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ara üvegekben K-80, K 1.40 és K 2.- és úgyszólván minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.

Dr. Richter gyógyszerára az „Arany oroszlanhoz“, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

Mindennapi szétküldés.

CLAYTON & SHUTTLEWORTHTM
Budapest, Váci-körút 68,
által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcséplőgépek,

szalmakaszalók, járgány-cséplőgépek, lóherő-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák, sorvetőgépek, **Planet Jr.** kapálók, szecskavágók, répavágók, kukorica-morzsolók, daráló, őrlőmalmok, egyetemes aczel-ekék, 2- és 3-vasu ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Mit igyunk?

hogyan egészségünket megóvjuk, mert csakis a természetes szénsavas ásványvíz erre a legbiztosabb óvószer.

Minden külföldit fölölmúl
hazánk természetes szénsavas vizek királya:

A MOHAI AGNES-FORRÁS

Milleniumi nagy éremmel
kíöntetve. Kíöntő asztali-,
bor- és gyógyvíz, a gyomor-

égést rögtön megszünteti, páratlan étvágygerjesztő, használata valódi áldás gyomorbetegségeknél.

Mint természetes szénsavdús ásványvíz, föltétlenül tiszta, kellemes és olcsó savanyúvíz; dús szénsav-tartalmánál fogva nemcsak biztos óvszer fertőző elemek ellen, hanem a benne foglalt gyógyóknál fogva kíöntő szere a legkülönfélébb **gyomor-, légszó- és húgyszervi betegségeknél**. Azért tehát

Használjuk a mohai Ágnes-forrást, ha gyomor-,
bél- és légszóhuruttól szabadulni akarunk.

Dr. Kéty.

Használjuk a mohai Ágnes-forrást, ha a vesebajt
gyógyítani akarjuk.

Dr. Kövér.

Használjuk a mohai Ágnes-forrást, ha étvágy-
hiány és emésztési zavarok állanak be.

Dr. Gebhardt.

Használjuk a mohai Ágnes-forrást, ha májbeteg-
ségektől és sárgaságtól szabadulni akarunk.

Dr. Glass.

Háztartások számára másfél literesnél valamivel nagyobb üvegekben minden kétes értékű mesterségesen szénsavval telített víznél, sőt a szódavíznél is olcsóbban adja, hogy az Ágnes-forrás vizét a legszegényebb ember is könnyen megszerezhesse.

Kedvelt borvíz.

Kapható minden fűszerüzletben és elsőrangú vendéglőben.

Kedvelt borvíz.

Olcsóbb a szódavíznél!

Főraktár: **Torday Jenő úrnál**